

NORMATIVA MARC DE TREBALLS FINAL DE GRAU I FINAL DE MÀSTER DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

(Aprovada pel Consell de Govern en la sessió de 7 de març de 2013)

Pràcticament tots els estudis organitzats en cicles oferits per la Universitat Politècnica de València, anteriors a l'adaptació a l'espai europeu d'educació superior, incloïen en el seu currículum l'elaboració d'un projecte o treball final de carrera, adaptat a les especificitats del títol en qüestió, per a completar els estudis. La regulació dels aspectes peculiars que envolten aquesta activitat docent s'ha resolt mitjançant diferents normatives o reglaments aprovats als centres.

D'altra banda, la implantació dels màsters universitaris a l'oferta docent de la UPV va implicar, al seu moment, la reglamentació general oportuna de la tramitació dels treballs final de màster, complementada posteriorment, en alguns casos, per les diferents estructures responsables dels títols (ERT).

Com a conseqüència de l'anterior, hi ha una nombrosa i dispersa reglamentació que afecta l'elaboració i els procediments de tramitació i defensa dels antics projectes o treballs final de carrera o els treballs de final de màster.

El RD 1393/2007, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials, modificat pel RD 861/2010, disposa, amb caràcter general, que tots els títols oficials "*conclouran amb l'elaboració i defensa*" d'un treball final de grau (TFG) o treball final de màster (TFM), segons el cas. Adicionalment, les ordres ministerials per les quals s'estableixen els requisits que s'han de complir per a verificar els títols oficials que habiliten per a les professions d'Arquitecte, Arquitecte Tècnic, Enginyer o Enginyer Tècnic també inclouen prescripcions generals relatives a la naturalesa dels TFG o TFM, condicions per a la presentació i defensa i, en algun cas, composició del tribunal qualificador.

Resulta, per tant, pertinent que la UPV es dote d'una normativa marc que ordene i regule els aspectes generals que han de regir l'elaboració i la defensa dels TFG o TFM, comuns a tots els títols oficials. Això sense renunciar perquè cada ERT pugua establir, en el marc d'aquesta normativa general, regulacions particulars que permeten atendre les especificitats de cada títol o ERT.

Des de l'experiència adquirida, al llarg de molts cursos acadèmics, en els àmbits docent i administratiu de la gestió dels projectes o treballs final de carrera, la UPV està en

NORMATIVA MARCO DE TRABAJO FIN DE GRADO Y FIN DE MÁSTER DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

(Aprovada por el Consejo de Gobierno en su sesión de 7 de marzo de 2013)

La práctica totalidad de los estudios organizados en ciclos ofertados por la Universitat Politècnica de València, anteriores a la adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, incluían en su currículo la elaboración de un proyecto o trabajo fin de carrera, adaptado a las especificidades del título en cuestión, para completar los estudios. La regulación de los peculiares aspectos que envuelven a esta actividad docente ha sido resuelta mediante diferentes normativas o reglamentos aprobados en los Centros.

Por otra parte, la implantación de los Másteres Universitarios a la oferta docente de la UPV conllevó, en su momento, la oportuna reglamentación general de la tramitación de los Trabajos Fin de Máster, complementada posteriormente, en algunos casos, por las diferentes Estructuras Responsables de los Títulos (ERT).

Como consecuencia de lo anterior, existe una numerosa y dispersa reglamentación que atañe a la elaboración y a los procedimientos de tramitación y defensa de los antiguos proyectos o trabajos fin de carrera o a los Trabajos Fin de Máster.

El RD 1393/2007, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales, modificado por el RD 861/2010 dispone, con carácter general, que todos los títulos oficiales "*concluirán con la elaboración y defensa*" de un Trabajo Fin de Grado (TFG) o Trabajo Fin de Máster (TFM), según el caso. Adicionalmente las órdenes ministeriales por las que se establecen los requisitos que deben cumplirse para la verificación de los títulos oficiales que habilitan para las profesiones de Arquitecto, Arquitecto Técnico, Ingeniero o Ingeniero Técnico también incluyen prescripciones generales relativas a la naturaleza de los TFG o TFM, condiciones para su presentación y defensa y, en algún caso, composición del tribunal calificador.

Resulta por tanto pertinente que la UPV se dote de una Normativa Marco que ordene y regule los aspectos generales que deben regir en la elaboración y defensa de los TFG o TFM, comunes a todos los títulos oficiales. Ello sin renunciar a que cada ERT pueda establecer, en el marco de esta normativa general, regulaciones particulares que permitan atender a las especificidades de cada título o ERT.

Desde la experiencia adquirida, a lo largo de muchos cursos académicos, en los ámbitos docente y administrativo de la gestión de los proyectos o trabajos fin de carrera, la UPV está

condicions, d'una banda, de mantenir i millorar aquelles bones pràctiques que s'han desenvolupat al llarg dels anys i, de l'altra, corregir les disfuncions que s'han consolidat amb el pas del temps.

Una d'aquestes disfuncions té a veure amb el caràcter i la naturalesa dels TFG i TFM d'orientació professional.

D'acord amb el que indica el RD 1393/2007: *"els ensenyaments de grau tenen com a finalitat l'obtenció per part de l'estudiant d'una formació general, en una o diverses disciplines, orientada a la preparació per a l'exercici d'activitats de caràcter professional", mentre que "els ensenyaments de màster tenen com a finalitat l'adquisició per l'estudiant d'una formació avançada, de caràcter especialitzat o multidisciplinari, orientada a l'especialització acadèmica o professional, o bé a promoure la iniciació en tasques investigadores"*.

D'altra banda, les ordres ministerials per les quals s'estableixen els requisits per a verificar els títols universitaris oficials de màster que habiliten per a l'exercici de les professions regulades d'enginyer o arquitecte, estableixen, en tots els casos, que el treball final de màster o projecte final de carrera *"consisteix en un projecte integral [...] de naturalesa professional"*.

Per això, l'article 3 d'aquesta normativa marc estableix que, amb caràcter general, l'orientació dels TFG i la dels TFM dels títols que habiliten per a l'exercici de professions regulades han de tenir un caràcter professional, i deixar, exclusivament, per a la resta de màsters universitaris, en funció de la seua finalitat, la possibilitat que l'orientació del TFM siga bé professional, bé investigadora. S'ha d'entendre que l'orientació professional o investigadora per a aquests TFM està associada a cada treball en particular i no a la generalitat de tots els treballs, i poden coexistir en un mateix títol els uns i els altres, d'acord amb el que a aquest efecte ha previst la memòria de verificació corresponent.

Una altra de les disfuncions observades està relacionada amb la durada requerida per a completar els treballs final de carrera. No és objecte d'aquesta normativa entrar a analitzar i valorar les múltiples causes que hi han conduït, però és un fet que el temps de dedicació que es requereix dels estudiants per a completar els projectes o treballs final de carrera sol excedir, en general i de molt, el temps previst en els plans d'estudi corresponents. Aquesta pràctica s'ha estès de manera generalitzada als usos i costums que s'han adquirit en l'elaboració dels TFM i s'ha de corregir. En l'actualitat, l'estructura dels plans d'estudi basada en ECTS permet establir, de manera aproximada, el temps de dedicació de l'estudiant per a obtenir les competències associades a les

en condiciones de, por un lado, mantener y mejorar aquellas buenas prácticas que se han desarrollado a lo largo de los años y, por otro lado, corregir las disfunciones que se han consolidado con el paso del tiempo.

Una de estas disfunciones tiene que ver con el carácter y la naturaleza de los TFG y TFM de orientación profesional.

De acuerdo con lo indicado en el RD 1393/2007: *"las enseñanzas de Grado tienen como finalidad la obtención por parte del estudiante de una formación general, en una o varias disciplinas, orientada a la preparación para el ejercicio de actividades de carácter profesional", mientras que "las enseñanzas de Máster tienen como finalidad la adquisición por el estudiante de una formación avanzada, de carácter especializado o multidisciplinar, orientada a la especialización académica o profesional, o bien a promover la iniciación en tareas investigadoras"*.

Por otra parte, las Órdenes Ministeriales por las que se establecen los requisitos para la verificación de los títulos universitarios oficiales de Máster que habilitan para el ejercicio de las profesiones reguladas de ingeniero o arquitecto, establecen, en todos los casos que el Trabajo Fin de Máster o Proyecto Fin de Carrera *"consistirá en un proyecto integral [...] de naturaleza profesional"*.

Es por ello que en el artículo 3 de esta Normativa Marco se establece que, con carácter general, la orientación de los TFG y la de los TFM de los títulos que habiliten para el ejercicio de profesiones reguladas deben tener un carácter profesional, dejando, exclusivamente, para el resto de Másteres Universitarios, en función de su finalidad, la posibilidad de que la orientación del TFM sea, bien profesional, bien investigadora. Debe entenderse que la orientación profesional o investigadora para estos TFM está asociada a cada trabajo en particular y no a la generalidad de todos los trabajos, pudiendo coexistir en un mismo título unos y otros, de acuerdo con lo que a tal efecto se haya contemplado en la correspondiente memoria de verificación.

Otra de las disfunciones observadas está relacionada con la duración requerida para completar los trabajos fin de carrera. No es objeto de esta normativa entrar a analizar y valorar las múltiples causas que han conducido a ello, pero es un hecho que el tiempo de dedicación que se requiere de los estudiantes para completar los proyectos o trabajos fin de carrera suele exceder, en general y con mucho, el tiempo previsto en los correspondientes planes de estudio. Esta práctica se ha extendido de forma generalizada a los usos y costumbres que se han ido adquiriendo en la elaboración de los TFM y debe ser corregida. En la actualidad, la estructura de los planes de estudio basada en ECTS permite establecer, de forma aproximada, el tiempo de dedicación del estudiante

diferents matèries o assignatures que configuren el pla. També els TFG o TFM tenen una assignació en termes d'ECTS que ha de conduir al plantejament de treballs que es puguin completar amb una dedicació de l'estudiant d'acord amb la dimensió establida en ECTS.

Amb l'efecte de garantir que l'elaboració d'un TFG o un TFM no supose una dilació en la finalització dels estudis, aquesta norma marc encomana a les ERT, de manera general, i a les comissions acadèmiques de títol (CAT), en particular, l'encàrrec de vetlar perquè la dedicació dels estudiants a la tasca d'elaborar-ne el TFG o TFM i els tràmits de defensa i qualificació es puguin portar a cap en el temps estimat i en el període previst en l'estructura del pla d'estudis.

Adicionalment a l'anterior, i amb el mateix objectiu de tractar d'aconseguir que l'elaboració del TFG o TFM no supose un retard en la finalització dels estudis, es preveuen en aquesta normativa marc dues actuacions que afecten la distribució horària de les matèries o assignatures que compartisquen ubicació temporal amb la matèria TFG o TFM, d'una banda, i la regulació del procés d'assignació de treballs als estudiants matriculats, de l'altra.

La majoria de les titulacions oficials inclouen en el pla d'estudis un TFG o TFM amb una assignació menor de 30 ECTS; és a dir, inferior a la durada, en termes d'ECTS, d'un semestre acadèmic. En aquests casos, en la ubicació temporal en què l'estudiant ha d'elaborar-ne el treball se sobreposa aquesta activitat a la docència d'altres assignatures del mateix títol i curs, fet que sol restar visibilitat, tant pel professorat com per l'alumnat, a la necessitat d'abordar el dit treball. Per a evitar aquesta percepció es prescriu en aquesta norma marc la necessitat d'organitzar les activitats docents i d'avaluació corresponents a aquestes assignatures en la primera part del semestre, i reservar al final del semestre un període de temps adequat als ECTS assignats al TFG o TFM perquè els estudiants puguin concentrar-ne la dedicació a l'elaboració del dit treball.

L'assignació del treball en el termini i la forma corresponents a cada estudiant matriculat en TFG o TFM és un element clau per a assegurar-hi l'aprofitament del temps de dedicació i la culminació correcta. No obstant això, resulta en extrem complex reglamentar amb precisió els períodes en què ordenar el procediment per a sol·licitar propostes de treballs als docents implicats, l'aprovació per la CAT, la publicitat d'aquests i l'assignació definitiva als estudiants matriculats. En el cas dels graus, a excepció del Grau en Arquitectura, tot aquest procediment s'hauria d'ordenar al principi de cada curs acadèmic perquè a l'inici del segon semestre, en què s'ubiquen els TFG, cada estudiant matriculat tinguerà treball

para obtener las competencias asociadas a las diferentes materias o asignaturas que configuran el plan. También los TFG o TFM tienen una asignación en términos de ECTS que debe conducir al planteamiento de trabajos que puedan ser completados con una dedicación del estudiante acorde a la dimensión establecida en ECTS.

Con el objeto de garantizar que la elaboración de un TFG o un TFM no suponga una dilación en la finalización de los estudios, esta Norma Marco encomienda a las ERT, de forma general, y a las Comisiones Académicas de Título (CAT), en particular, el encargo de velar para que la dedicación de los estudiantes a la tarea de la elaboración de su TFG o TFM y los trámites de defensa y calificación, puedan llevarse a cabo en el tiempo estimado y en el periodo previsto en la estructura del plan de estudios.

Adicionalmente a lo anterior y con el mismo objetivo de tratar de conseguir que la elaboración del TFG o TFM no suponga un retraso en la finalización de los estudios, se contemplan en esta Normativa Marco dos actuaciones que atañen a la distribución horaria de las materias o asignaturas que compartan ubicación temporal con la materia TFG o TFM, por un lado, y la regulación del proceso de asignación de trabajos a los estudiantes matriculados, por otra parte.

La mayoría de las titulaciones oficiales incluyen en su plan de estudios un TFG o TFM con una asignación menor de 30 ECTS. Esto es, inferior a la duración, en términos de ECTS, de un semestre académico. En estos casos, en la ubicación temporal en la que el estudiante debe elaborar su trabajo se solapa tal actividad con la docencia de otras asignaturas del mismo título y curso, lo que suele restar visibilidad, tanto por parte del profesorado como del alumnado, a la necesidad de abordar dicho trabajo. Para evitar esta percepción se prescribe en esta Norma Marco la necesidad de organizar las actividades docentes y de evaluación correspondientes a esas asignaturas en la primera parte del semestre, reservando en el final del semestre un periodo de tiempo adecuado a los ECTS asignados al TFG o TFM para que los estudiantes puedan concentrar su dedicación a la elaboración de dicho trabajo.

La asignación del trabajo en plazo y forma a cada estudiante matriculado en TFG o TFM es un elemento clave para asegurar el aprovechamiento del tiempo de dedicación al mismo y su correcta culminación. Sin embargo, resulta en extremo complejo reglamentar con precisión los periodos en los cuales ordenar el procedimiento para solicitar propuestas de trabajos a los docentes implicados, su aprobación por la CAT, la publicidad de los mismos y la definitiva asignación a los estudiantes matriculados. En el caso de los Grados, a excepción del Grado en Arquitectura, todo ese procedimiento debería ordenarse al comienzo de cada curso académico para que al inicio del segundo semestre, en el que se ubican los TFG,

i tutor assignats. Els mateixos períodes podrien regular el procediment en el cas de màsters universitaris de 120 ECTS, en què el TFM s'ubica en el segon semestre, ja que tots els estudiants que es matriculen del TFM ho fan el segon any, si més no. Això no obstant, en el cas de màsters de 60 ECTS els estudiants que es matriculen per primera vegada poden optar a matrícula del TFM i la finalització del procés de matrícula aconsella retardar els terminis del procediment fins a completar aquella. D'altra banda, manejar els mateixos períodes en els màsters en què la distribució de crèdits ubica el TFM en el primer semestre podria implicar un retard en l'inici del treball, sobretot quan només s'ubica en aquest primer semestre el TFM, independentment del nombre d'ECTS que té assignats. En aquests casos, els terminis haurien de poder assegurar que la primera setmana de setembre tots els estudiants matriculats en el TFM tinguen assignat el treball i el tutor.

Per tot això, aquesta norma marc regula el procediment d'assignació, però no els terminis, i deixa a cada ERT que els definisca, en funció de la ubicació del TFG o TFM, sempre sota la premissa que es pugui *"portar a cap l'assignació en el termini adequat perquè els estudiants puguin iniciar i completar-ne el TFG o TFM en el període corresponent"*.

Amb l'efecte de facilitar la decisió de l'estudiant amb relació a quan abordar la tasca d'elaborar-ne el treball, aquesta norma marc deixa oberta la possibilitat de prendre matrícula del TFG o TFM en qualsevol moment del curs amb un límit raonable, una vegada coneguts els resultats del primer semestre. I de la mateixa manera, preveu la possibilitat d'anular la matrícula del TFG o del TFM fins després de conèixer aquests resultats, per a afavorir que els estudiants es matriculen a l'inici del curs acadèmic, però evitar, alhora, que aquesta decisió i la no superació de les assignatures del primer semestre supose el risc de no poder defensar-ne el treball i, addicionalment, haver d'abonar una matrícula amb la sobretaxa corresponent en el curs següent.

L'assignació d'un nombre determinat d'ECTS a la matèria TFG o TFM implica, com per a qualsevol altra matèria d'un pla d'estudis, l'estimació d'una quantitat de dedicació de temps determinada de l'estudiant per a completar-ne la labor, però no condiona la metodologia a emprar per a aconseguir els objectius d'aprenentatge. En general, se sol entendre que el projecte o treball final de carrera suposa la realització d'un treball autònom per l'estudiant, amb l'orientació i la tutela d'un membre del professorat. No obstant això, hi ha unes altres possibilitats metodològiques, ja experimentades amb èxit

En aquest sentit, aquesta norma marc considera la possibilitat que la matèria TFG o TFM s'organitze com si d'una assignatura

cada estudiant matriculat tinguera treball i tutor assignat. Los mismos periodos podrían regular el procedimiento en el caso de Másteres Universitarios de 120 ECTS, en los que el TFM se ubica en el segundo semestre, puesto todos los estudiantes que se matriculen del TFM lo hacen en su segundo año, al menos. Sin embargo, en el caso de Másteres de 60 ECTS los estudiantes que se matriculan por primera vez pueden optar a matrícula del TFM y la finalización del proceso de matrícula aconseja retrasar los plazos del procedimiento hasta completar aquella. Por otra parte, manejar los mismos periodos en los Másteres en los que la distribución de créditos ubica al TFM en el primer semestre, podría implicar un retraso en el comienzo del trabajo, sobre todo cuando sólo se ubica en ese primer semestre el TFM, independientemente del número de ECTS que tenga asignados. En estos casos, los plazos deberían poder asegurar que la primera semana de septiembre todos los estudiantes matriculados en el TFM tengan asignado su trabajo y su tutor.

Por todo ello esta Norma Marco regula el procedimiento de asignación, pero no los plazos, dejando a cada ERT que los defina, en función de la ubicación del TFG o TFM, siempre bajo la premisa de que se pueda *"llevar a cabo la asignación en el plazo adecuado para que los estudiantes puedan iniciar y completar su TFG o TFM en el periodo correspondiente"*.

Con el objeto de facilitar la decisión del estudiante en relación a cuándo abordar la tarea de elaborar su trabajo, esta Norma Marco deja abierta la posibilidad de tomar matrícula del TFG o TFM en cualquier momento del curso con un límite razonable, una vez conocidos los resultados del primer semestre. Y del mismo modo, prevé la posibilidad de anular la matrícula del TFG o del TFM hasta después de conocer esos resultados, para favorecer que los estudiantes se matriculen al comienzo del curso académico, pero evitar, al mismo tiempo, que tal decisión y la no superación de las asignaturas del primer semestre suponga el riesgo de no poder defender su trabajo y, adicionalmente, tener que abonar una matrícula con la sobretaxa correspondiente en el curso siguiente.

La asignación de un número determinado de ECTS a la materia TFG o TFM implica, como para cualquier otra materia de un plan de estudios, la estimación de una determinada cantidad de dedicación de tiempo del estudiante para completar su labor, pero no condiona la metodología a emplear para lograr los objetivos de aprendizaje. En general, suele entenderse que el proyecto o trabajo fin de carrera supone la realización de un trabajo autónomo por parte del estudiante, con la orientación y la tutela de un miembro del profesorado. Sin embargo, existen otras posibilidades metodológicas, ya experimentadas con éxito

En este sentido, esta Norma Marco considera la posibilidad de que la materia TFG o TFM se organice como si de una

més es tractara, mitjançant activitats docents reglades amb assistència de l'estudiant als seminaris, tallers corresponents o qualsevol altra manera d'organitzar la docència per a aquesta activitat. O bé que s'organitze, com sol ser tradicional en la majoria de les titulacions antigues, mitjançant una activitat autònoma de l'estudiant amb el suport d'un o més tutors. Independentment de com s'organitze aquesta matèria, el resultat final ha de ser sempre un treball individual de l'estudiant, defensat davant d'un tribunal, per la qual cosa aspectes d'aquesta normativa, com ara el nomenament de tribunals, el procediment de defensa, la qualificació i altres són comuns a qualsevol de les maneres d'organitzar la matèria. Evidentment, en els casos que la totalitat dels ECTS s'organitzen mitjançant activitat docent reglada no s'aplica el que en aquesta norma s'indica quant a l'activitat de tutela, pensada per al cas de l'elaboració autònoma i tutelada del treball per l'estudiant.

Independentment que l'ERT ha de garantir l'assignació de treball i tutor, quan siga del cas, per a tots els estudiants matriculats en el TFG o TFM, l'experiència aconsella mantenir la possibilitat que la proposta d'un tema de treball pugui ser acordada per un estudiant amb el seu tutor amb la garantia que aquest treball i tutor s'assignarà a l'estudiant proponent. En la resta de casos, és a dir, quan un estudiant opta a l'elecció d'un treball proposat per un tutor, s'ha de garantir un sistema equitatiu d'assignació. Per això, la prioritat per a l'elecció de treballs quan diversos estudiants concorren a sol·licitar el mateix treball s'ha de realitzar d'acord amb l'ordre de matrícula.

Tot i que s'ha de tendir perquè els estudiants que es matriculen en l'últim curs de la carrera completen en aquest curs el seu TFG o TFM, s'han de preveure unes altres situacions. Per això, s'estableix un règim obert de convocatòries per a la defensa del treball al llarg del curs, a definir per l'ERT. Evidentment, les dates de defensa s'han d'establir, com es comentà en el cas de l'assignació, tenint en compte la ubicació del TFM i amb el criteri que no transcórrega un lapse de temps excessiu entre el moment en què un estudiant presenta el seu treball i la convocatòria per a la defensa.

D'acord amb el que indica el RD 1393/2007, tant per als graus com per als màsters universitaris, *"aquests ensenyaments conclouran amb l'elaboració i defensa"* d'un treball final de grau o màster, segons correspon. A més, en el cas dels màsters universitaris, la dita defensa ha de ser en convocatòria pública. Addicionalment, les ordres que regulen els requisits que han de complir per a la verificació els títols que habiliten per a les professions regulades d'arquitecte o enginyer especifiquen que el dit treball s'ha de defensar una vegada obtinguts tots els crèdits del pla d'estudis en qüestió. Per

asignatura más se tratase, mediante actividades docentes regladas con asistencia del estudiante a los correspondientes seminarios, talleres o cualquier otra manera de organizar la docencia para esta actividad. O bien que se organice, como suele ser tradicional en la mayoría de las titulaciones antiguas, mediante una actividad autónoma del estudiante con el apoyo de uno o más tutores. Independientemente de cómo se organice esta materia, el resultado final debe ser siempre un trabajo individual del estudiante, defendido ante un tribunal, por lo que aspectos de esta normativa como el nombramiento de tribunales, el procedimiento de defensa, la calificación y otras son comunes a cualquiera de las maneras de organizar la materia. Evidentemente, en aquellos casos en los que la totalidad de los ECTS se organicen mediante actividad docente reglada no es de aplicación lo que en esta norma se indica en cuanto a la actividad de tutela, pensada para el caso de la elaboración autónoma y tutelada del trabajo por parte del estudiante.

Independentment de que la ERT deba garantir la assignació de treball i tutor, cuando haga el caso, para todos los estudiantes matriculados en el TFG o TFM, la experiencia aconseja mantener la posibilidad de que la propuesta de un tema de trabajo pueda ser acordada por un estudiante con su tutor con la garantía de que ese trabajo y tutor será asignado al estudiante proponente. En el resto de casos, esto es, cuando un estudiante opte a la elección de un trabajo propuesto por un tutor, debe garantizarse un sistema equitativo de asignación. Es por ello que la prioridad para la elección de trabajos cuando varios estudiantes concurren en solicitar el mismo trabajo se realizará de acuerdo al orden de matrícula.

Aunque debe tenderse a que los estudiantes que se matriculen en el último curso de la carrera completen en ese curso su TFG o TFM, deben preverse otras situaciones. Es por ello que se establece un régimen abierto de convocatorias para la defensa del trabajo a lo largo del curso, a definir por la ERT. Evidentemente, las fechas de defensa deberán establecerse, como se comentó en el caso de la asignación, teniendo en cuenta la ubicación del TFM y con el criterio de que no transcurra un lapso de tiempo excesivo entre el momento en que un estudiante presenta su trabajo y la convocatoria para su defensa.

De acuerdo con lo indicado en el RD 1393/2007, tanto para los Grados como para los Másteres Universitarios, *"estas enseñanzas concluirán con la elaboración y defensa"* de un trabajo de fin de Grado o Máster, según corresponda. Además, en el caso de los Másteres Universitarios, dicha defensa deberá ser en convocatoria pública. Adicionalmente, las órdenes que regulan los requisitos que deberán cumplir para su verificación los títulos que habiliten para las profesiones reguladas de arquitecto o ingeniero especifican que dicho trabajo deberá defenderse una vez obtenidos todos los créditos del plan de

això, aquesta normativa estableix la condició d'haver superat tots els crèdits del pla abans de poder presentar i defensar el treball. S'exceptuen d'aquesta condició els corresponents a les pràctiques externes i als crèdits cursats en mobilitat. En el primer cas per entendre's que és compatible l'elaboració i la finalització del treball, per exemple, en l'última part del semestre, mentre que les pràctiques externes es poden realitzar en els mesos d'agost i setembre del mateix curs. En el segon cas, perquè sol ser habitual que la recepció definitiva de les actes de les assignatures cursades en mobilitat es reben amb el curs vençut. En tot cas, la inscripció definitiva en l'expedient de l'estudiant de la qualificació obtinguda en el TFG o TFM no es fa efectiva fins que no es recull en el dit expedient la superació de la totalitat dels ECTS que componen el pla

Finalment, aquesta norma marc preveu, promou i impulsa la realització de TFG o TFM de caràcter interdisciplinari entre estudiants de diferents títols o de distintes ERT. El fet que un TFG o un TFM ha de ser original i realitzat individualment no és obstacle perquè es pugui desenvolupar, i complir les dites condicions, en el marc d'un treball o projecte de caràcter supradisciplinari en què es puguen preveure diferents tasques o treballs amb entitat en si mateixes, cadascuna, per a complir les condicions que s'han d'exigir a un TFG o TFM i a l'efecte d'adquirir les competències associades al TFG o TFM en la memòria de verificació del títol corresponent.

Article 1. Objecte

Aquesta normativa té per objecte establir el marc general regulatori de les condicions per les quals es regeix a la Universitat Politècnica de València (des d'ara UPV) la matriculació, l'assignació, l'avaluació i altres aspectes de la tramitació acadèmica i administrativa dels treballs final de grau (TFG) i treballs final de màster (TFM)

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. Aquesta normativa s'ha d'aplicar als ensenyaments impartits per la UPV conduents a l'obtenció dels títols de grau i màster universitari de caràcter oficial i vàlidesa en tot el territori nacional (des d'ara títols oficials).
2. La present normativa s'ha d'aplicar als estudiants de la UPV dels títols oficials interuniversitaris, tret que en el conveni corresponent o en la memòria de verificació dels dits títols s'hi establisquen explícitament altres disposicions.
3. Les estructures responsables dels títols oficials (ERT) poden desenvolupar-ne les pròpies normatives o reglaments que complementen el que s'indica en aquesta normativa marc,

estudios en cuestión. Es por ello que en esta normativa se establece la condición de haber superado todos los créditos del plan antes de poder presentar y defender el trabajo. Se exceptúan de esta condición los correspondientes a las prácticas externas y a los créditos cursados en movilidad. En el primer caso por entenderse que es compatible la elaboración y finalización del trabajo, por ejemplo, en la última parte del semestre, mientras que las prácticas externas pueden realizarse en los meses de agosto y septiembre del mismo curso. En el segundo caso, porque suele ser habitual que la recepción definitiva de las actas de las asignaturas cursadas en movilidad se reciban con el curso vencido. En cualquier caso, la inscripción definitiva en el expediente del estudiante de la calificación obtenida en el TFG o TFM no se hará efectiva, hasta tanto no se recoja en dicho expediente la superación de la totalidad de los ECTS que componen el plan

Finalmente, esta Norma Marco contempla, promueve e impulsa la realización de TFG o TFM de carácter interdisciplinar entre estudiantes de distintos títulos o de distintas ERT. El hecho de que un TFG o un TFM deba ser original y realizado individualmente, no es óbice para que pueda desarrollarse, cumpliendo dichas condiciones, en el marco de un trabajo o proyecto de carácter supradisciplinar en el que se puedan contemplar diferentes tareas o trabajos con entidad en sí mismas, cada una de ellas, para cumplir las condiciones que deben exigirse a un TFG o TFM y al objeto de adquirir las competencias asociadas al TFG o TFM en la correspondiente memoria de verificación del título.

Artículo 1. Objeto

La presente normativa tiene por objeto establecer el marco general regulatorio de las condiciones por la que se regirá en la Universitat Politècnica de València (en adelante, UPV) la matriculación, asignación, evaluación y otros aspectos de la tramitación académica y administrativa de los Trabajos Fin de Grado (TFG) y Trabajos Fin de Máster (TFM)

Artículo 2. Ámbito de aplicación

1. La presente normativa será de aplicación a las enseñanzas impartidas por la UPV conducentes a la obtención de los títulos de Grado y Máster Universitario de carácter oficial y válides en todo el territorio nacional (en adelante títulos oficiales).
2. La presente normativa será de aplicación a los estudiantes de la UPV de los títulos oficiales interuniversitarios, salvo que en el correspondiente convenio o en la memoria de verificación de dichos títulos se establezcan explícitamente otras disposiciones al respecto.
3. Las Estructuras Responsables de los Títulos oficiales (ERT) podrán desarrollar sus propias normativas o reglamentos que complementen lo que se indica en la presente

que en tot cas preval en cas de conflicte entre ambdues. La Comissió Acadèmica del Consell de Govern de la UPV ha d'aprovar les normes o els reglaments que establisquen les ERT, amb anterioritat a l'entrada en vigor.

4. Les ERT han de donar publicitat a aquesta normativa i, quan és el cas, a les normatives pròpies complementàries, a través dels mitjans que consideren oportuns a l'efecte que les coneguen tots els estudiants.
5. Els TFG i TFM dels títols oficials que habiliten per a l'exercici de les professions regulades es regeixen pel que disposa l'ordre ministerial corresponent que estableix els requisits per a la verificació del títol, sense perjudici de l'aplicació, amb caràcter complementari, del que s'indica en aquesta normativa marc.
6. La denominació TFG o TFM emprada en aquesta normativa marc s'ha d'entendre d'aplicació fins i tot en les titulacions en què les ordres ministerials disposen denominacions alternatives per a assenyalar mòduls o matèries a què, de manera genèrica, es fa referència com a TFG o TFM en el RD 1393/2007.

Article 3. Naturalesa dels TFG i TFM

1. Els TFG i TFM han d'estar orientats a l'aplicació i avaluació de competències associades al títol.
2. En el cas dels TFG i en el dels TFM de títols que habiliten per a l'exercici de professions regulades han de tenir una orientació professional. En la resta de casos, el TFM pot tenir orientació professional o investigadora.
3. Els TFG i TFM consisteixen en la realització d'un treball o projecte original en què queden palesos coneixements, habilitats i competències adquirits per l'estudiant al llarg dels estudis i, expressament, les competències associades a la matèria TFG o TFM, tal com s'indica en la memòria de verificació.
4. L'originalitat del treball a què es fa referència en el punt anterior s'ha d'entendre sense detriment que pugui ser part independent i individual d'un treball integral desenvolupat de manera conjunta entre estudiants d'una mateixa titulació o de diferents titulacions i ERT. En tot cas, la defensa del TFG i del TFM ha de ser individual.
5. La matèria TFG i TFM es pot organitzar mitjançant activitats de docència reglada en forma de seminari, taller o semblant; mitjançant treball autònom i tutelat de l'estudiant, o mitjançant una mescla d'ambdues.

Normativa Marco, que en todo caso prevalecerá en caso de conflicto entre ambas. Las normas o reglamentos que establezcan las ERT deberán ser aprobadas por la Comisión Académica del Consejo de Gobierno de la UPV con anterioridad a su entrada en vigor.

4. Las ERT darán publicidad a la presente normativa y, cuando haga el caso, a las normativas propias complementarias, a través de los medios que consideren oportunos con el objeto de que sean conocidas por todos los estudiantes.
5. Los TFG y TFM de los títulos oficiales que habiliten para el ejercicio de las profesiones reguladas se regirán por lo dispuesto en la correspondiente Orden Ministerial que establece los requisitos para la verificación del título, sin perjuicio de la aplicación, con carácter complementario, de lo que se indique en la presente Normativa Marco.
6. La denominación TFG o TFM empleada en esta Normativa Marco debe entenderse de aplicación incluso en aquellas titulaciones en las que las órdenes ministeriales dispongan denominaciones alternativas para señalar módulos o materias a las que, de forma genérica, se hace referencia como TFG o TFM en el RD 1393/2007.

Artículo 3. Naturaleza de los TFG y TFM

1. Los TFG y TFM deberán estar orientados a la aplicación y evaluación de competencias asociadas al título.
2. En el caso de los TFG y en el de los TFM de títulos que habiliten para el ejercicio de profesiones reguladas deberán tener una orientación profesional. En el resto de casos, el TFM podrá tener orientación profesional o investigadora.
3. Los TFG y TFM consistirán en la realización de un trabajo o proyecto original en el que queden de manifiesto conocimientos, habilidades y competencias adquiridas por el estudiante a lo largo de sus estudios y, expresamente, las competencias asociadas a la materia TFG o TFM, tal y como se indique en la memoria de verificación.
4. La originalidad del trabajo a que se hace referencia en el punto anterior, debe entenderse sin menoscabo de que pueda ser parte independiente e individual de un trabajo integral desarrollado de manera conjunta entre estudiantes de una misma titulación o de diferentes titulaciones y ERT. En cualquier caso, la defensa del TFG y del TFM debe ser individual.
5. La materia TFG y TFM podrá organizarse mediante actividades de docencia reglada en forma de seminario, taller o similar; mediante trabajo autónomo y tutelado del estudiante; o mediante una mezcla de ambas.

6. L'abast, el contingut i el nivell d'exigència dels TFG i TFM s'ha d'adequar a l'assignació d'ECTS que la dita matèria ha rebut en la memòria de verificació. A aquest efecte, les ERT han de vetlar perquè el temps de dedicació requerit per a realitzar el TFG o TFM s'adeqüe al nombre d'ECTS assignats a aquest i es pugui avaluar en el període acadèmic previst en l'estructura del pla d'estudis.
7. Com qualsevol altra matèria d'un pla d'estudis, els TFG i TFM han de disposar d'una guia docent en què, amb els continguts i l'abast que determina la UPV i d'acord amb les indicacions de la memòria de verificació del títol, han de constar tots els aspectes que orienten el treball de l'estudiant. En la guia docent s'ha d'especificar quina part dels ECTS assignats a la matèria TFG o TFM han de desenvolupar mitjançant docència reglada i quina part mitjançant treball autònom i tutelat de l'estudiant. Els directors acadèmics del títol són els responsables de la confecció de la dita guia, tret que la totalitat dels ECTS s'organitzen mitjançant docència reglada; en aquest cas, la responsabilitat de la guia recau en el departament a què s'assigna la dita docència.

Article 4. Tutors

1. Quan part o la totalitat dels ECTS assignats a la matèria s'organitzen mitjançant treball autònom i tutelat, per a realitzar-ne el TFG o TFM, els estudiants disposen de la direcció d'un tutor acadèmic que supervisa el treball acadèmic i els dona suport en la gestió administrativa. És responsabilitat de l'ERT assignar tutors a tots els estudiants matriculats en la matèria TFG o TFM quan aquesta té ECTS assignats a treball autònom i tutelat
2. Optativament, en els TFG i TFM realitzats a la UPV es pot assignar un únic cotutor acadèmic. Excepcionalment, quan la complexitat del treball així ho aconsella o quan es donen circumstàncies que ho mereixen a judici de la CAT, es pot assignar més d'un cotutor acadèmic.
3. En els TFG i TFM realitzats en altres universitats o en empreses o institucions externes a la UPV, hi ha d'haver obligatòriament i addicionalment un cotutor extern amb relació contractual amb la institució o l'empresa en què es desenvolupa el dit treball.
4. Pot ser tutor de TFG o TFM el professorat que imparteix docència en el títol, o l'ha impartit en els dos cursos anteriors, o el professorat adscrit a l'ERT. Addicionalment, per a ser tutor d'un TFM amb orientació investigadora s'ha de tenir el grau de doctor.

6. El alcance, contenido y nivel de exigencia de los TFG y TFM deberá adecuarse a la asignación de ECTS que dicha materia haya recibido en la memoria de verificación. A tal efecto, las ERT velarán para que el tiempo de dedicación requerido para la realización del TFG o TFM se adecúe al número de ECTS asignados al mismo y pueda ser evaluado en el periodo académico previsto en la estructura del plan de estudios.
7. Como cualquier otra materia de un plan de estudios, los TFG y TFM deberán disponer de una Guía Docente en la que, con los contenidos y alcance que determine la UPV y de acuerdo con lo indicado en la memoria de verificación del título, deberán constar todos aquellos aspectos que orienten el trabajo del estudiante. En la Guía Docente deberá especificarse qué parte de los ECTS asignados a la materia TFG o TFM se desarrollarán mediante docencia reglada y qué parte mediante trabajo autónomo y tutelado del estudiante. Los directores académicos del título serán los responsables de la confección de dicha Guía, salvo que la totalidad de los ECTS se organicen mediante docencia reglada, en cuyo caso la responsabilidad de la Guía recaerá en el departamento al que se asigne dicha docencia.

Artículo 4. Tutores

1. Cuando parte o la totalidad de los ECTS asignados a la materia se organicen mediante trabajo autónomo y tutelado, para la realización de su TFG o TFM, los estudiantes contarán con la dirección de un tutor académico que supervisará el trabajo académico y les dará apoyo en la gestión administrativa. Es responsabilidad de la ERT asignar tutores a todos los estudiantes matriculados en la materia TFG o TFM cuando esta tenga ECTS asignados a trabajo autónomo y tutelado
2. Optativamente, en los TFG y TFM realizados en la UPV podrá asignarse un único cotutor académico. Excepcionalmente, cuando la complejidad del trabajo así lo aconseje o cuando se den circunstancias que lo merezcan a juicio de la CAT, podrá asignarse más de un cotutor académico.
3. En los TFG y TFM realizados en otras universidades o en empresas o instituciones externas a la UPV, deberá existir obligatoria y adicionalmente un cotutor externo con relación contractual con la institución o empresa en la que se desarrolle dicho trabajo.
4. Podrá ser tutor de TFG o TFM el profesorado que imparta docencia en el título, o la haya impartido en los dos cursos anteriores, o el profesorado adscrito a la ERT. Adicionalmente, para ser tutor de un TFM con orientación investigadora deberá ostentarse el grado de Doctor.

5. Pot actuar com a cotutor acadèmic qualsevol membre del PDI de la UPV. En el cas de TFM amb orientació investigadora el cotutor acadèmic ha de tenir el grau de doctor.
6. Per a poder actuar com a cotutor extern s'han d'acreditar els coneixements o l'experiència suficients per a poder desenvolupar adequadament la labor de tutela.
7. Està obligat a actuar com a tutor dels TFG i TFM que se li assignen tot el professorat a temps complet que imparteix docència en el títol a què correspon el TFG o TFM. També pot actuar com a tutor el professorat a temps parcial que imparteix docència en el títol.
8. Són deures dels tutors i cotutors:
 - Tutelar l'alumne, i efectuar-ne un seguiment periòdic de la labor.
 - Facilitar a l'alumne les orientacions i indicacions adequades per al desenvolupament del treball.
 - Vetlar per la qualitat i l'originalitat del TFG o TFM.
 - Reconèixer adequadament les aportacions de l'alumne en els resultats que es deriven del TFG o TFM.
 - Col·laborar activament amb la resta de cotutors, si és el cas, i coordinar la labor de tutela de l'alumne.
 - Informar sobre el treball realitzat i la procedència de l'exposició i la defensa, amb caràcter previ a aquesta.
 - Participar, si és el cas, en el tribunal qualificador del TFG o TFM i en la resta de processos en què han d'intervenir, en funció de la seua labor com a tutors.
 - Comunicar a la Comissió Acadèmica del Títol qualsevol circumstància rellevant sobre el desenvolupament del TFG o TFM que tutelien.
 - Vetlar perquè la durada i l'extensió del TFG o TFM s'ajusta a la càrrega lectiva en ECTS.
9. Són drets dels tutors i cotutors:
 - Establir i traslladar a l'alumne les pautes, els criteris i la metodologia que considera més adequats per a elaborar el treball.
 - Rebre informació completa i puntual sobre el progrés realitzat per l'alumne, així com sobre els resultats obtinguts.
 - Ser informats, si és el cas, sobre la sol·licitud de revocació com a tutor presentada per un alumne sota tutoria seua.
 - Ser informats sobre l'anul·lació de la matrícula corresponent als TFG o TFM que tutelien.
 - Ser informats sobre les baixes de TFG o TFM que tutelien en l'oferta anual de treballs publicada per la Comissió Acadèmica de Títol (CAT), pel transcurs del termini màxim per a presentar i defensar aquests previst en l'article 7.16.
5. Podrá actuar como cotutor académico cualquier miembro del PDI de la UPV. En el caso de TFM con orientación investigadora el cotutor académico deberá ostentar el grado de Doctor.
6. Para poder actuar como cotutor externo se deberán acreditar los conocimientos o la experiencia suficientes para poder desarrollar adecuadamente la labor de tutela.
7. Estará obligado a actuar como tutor de los TFG y TFM que se le asignen, todo el profesorado a tiempo completo que imparta docencia en el título al que corresponda el TFG o TFM. También podrá actuar como tutor el profesorado a tiempo parcial que imparta docencia en el título.
8. Serán deberes de los tutores y cotutores:
 - Tutelar al alumno, efectuando un seguimiento periódico de su labor.
 - Facilitar al alumno las orientaciones e indicaciones adecuadas para el desarrollo de su trabajo.
 - Velar por la calidad y la originalidad del TFG o TFM.
 - Reconocer adecuadamente las aportaciones del alumno en los resultados que se deriven de su TFG o TFM.
 - Colaborar activamente con el resto de cotutores, en su caso, y coordinar la labor de tutela del alumno.
 - Informar sobre el trabajo realizado y la procedencia de su exposición y defensa, con carácter previo a la misma.
 - Participar, en su caso, en el tribunal calificador del TFG o TFM y en el resto de procesos en los que deban intervenir, en función de su labor como tutores.
 - Comunicar a la Comisión Académica del Título cualquier circunstancia relevante sobre el desarrollo del TFG o TFM que tutelien.
 - Velar porque la duración y extensión del TFG o TFM se ajuste a su carga lectiva en ECTS.
9. Serán derechos de los tutores y cotutores:
 - Establecer y trasladar al alumno las pautas, criterios y metodología que considere más adecuados para la elaboración del trabajo.
 - Recibir información completa y puntual del progreso realizado por el alumno, así como de los resultados obtenidos.
 - Ser informados, en su caso, de la solicitud de revocación como tutor presentada por un alumno bajo su tutoría.
 - Ser informados de la anulación de la matrícula correspondiente a los TFG o TFM que tutelien.
 - Ser informados de las bajas de TFG o TFM que tutelien en la oferta anual de trabajos publicada por la Comisión Académica de Título (CAT), por el transcurso del plazo máximo para la presentación y defensa de los mismos previsto en el artículo 7.16.

- Sol·licitar motivadament la revocació de l'assignació d'un TFG o TFM de què és tutor.
 - Rebre el reconeixement que cal per la labor de tutoria, com a part de la dedicació docent i investigadora del professorat.
 - Ser oïts en els assumptes que afecten l'activitat que desenvolupa l'alumnat que tutela en el marc del TFG o TFM.
10. La labor de tutela o cotutela acadèmica està limitada a un màxim de 10 TFG i/o TFM per curs acadèmic.
11. La labor de tutela acadèmica dels TFG i TFM ha de ser reconeguda d'acord amb el que a aquest efecte aprova el Consell de Govern de la UPV.
12. En cas de baixa prolongada o finalització de la relació contractual amb la UPV, el departament a què està adscrit un tutor és el responsable de proposar-ne a l'ERT la substitució temporal o permanent.

Article 5. Tribunals de qualificació

1. La missió dels tribunals és avaluar i qualificar els TFG o TFM després de la defensa. Quan són reclamats per a això, tots els membres del PDI amb docència en el títol tenen l'obligació de formar part dels tribunals de qualificació, amb les úniques limitacions que s'indiquen en els articles 5.2 i 5.4 d'aquesta normativa i les que es preveuen com a motius d'abstenció en l'article 28.2 de la Llei 30/1992, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú, modificada per la Llei 4/1999.
2. Els tribunals de qualificació estan constituïts entre 3 i 5 membres del PDI pertanyents al cos de funcionaris, o que tenen contracte indefinit, o formen part del col·lectiu de professors associats. Entre aquests membres del tribunal de qualificació es pot incloure un professional extern de prestigi reconegut de l'àmbit professional corresponent al títol.
3. En el cas del màster que habilita per a exercir la professió regulada d'Arquitecte, entre els 3 o 5 membres a què es refereix el punt anterior s'ha d'incloure, d'acord amb les indicacions de l'Ordre EDU 2075/2010, *"almenys un professional de prestigi reconegut proposat per les organitzacions professionals"* sense que supose incompatibilitat per a això que posseïssa la condició de professor associat. En tot cas, almenys dos dels membres han de complir la condició indicada en el punt anterior i actuar com a president i secretari d'acord amb les indicacions del punt 6 d'aquest article.
4. El director de l'ERT nomena els tribunals de qualificació o, si és el cas, d'acord amb el procediment que definisquen

- Solicitar motivadamente la revocación de la asignación de un TFG o TFM del que es tutor.
- Recibir el reconocimiento que proceda por la labor de tutoría, como parte de la dedicación docente e investigadora del profesorado.
- Ser oídos en los asuntos que afecten a la actividad que desarrollen los alumnos que tutelen en el marco del TFG o TFM.

10. La labor de tutela o cotutela académica estará limitada a un máximo de 10 TFG y/o TFM por curso académico.
11. La labor de tutela académica de los TFG y TFM deberá ser reconocida de acuerdo con lo que a tal efecto apruebe el Consejo de Gobierno de la UPV.
12. En caso de baja prolongada o finalización de la relación contractual con la UPV, el departamento al que estuviere adscrito un tutor será el responsable de proponer a la ERT la sustitución temporal o permanente del mismo.

Artículo 5. Tribunales de calificación

1. La misión de los tribunales es la de evaluar y calificar los TFG o TFM tras su defensa. Cuando sean reclamados para ello, todos los miembros del PDI con docencia en el título tienen la obligación de formar parte de los tribunales de calificación, con las únicas limitaciones que se indican en los artículos 5.2 y 5.4 de esta normativa y las que se contemplan como motivos de abstención en el artículo 28.2 de la Ley 30/1992, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común, modificada por la Ley 4/1999.
2. Los tribunales de calificación estarán constituidos por entre 3 y 5 miembros del PDI pertenecientes al cuerpo de funcionarios, o que tengan contrato indefinido, o formen parte del colectivo de profesores asociados. Entre estos miembros del tribunal de calificación podrá incluirse un profesional externo de reconocido prestigio del ámbito profesional correspondiente al título.
3. En el caso del Máster que habilita para el ejercicio de la profesión regulada de Arquitecto, entre los 3 o 5 miembros a los que se refiere el punto anterior deberá incluirse, de acuerdo a lo indicado en la Orden EDU 2075/2010, *"al menos un profesional de reconocido prestigio propuesto por las organizaciones profesionales"* sin que suponga incompatibilidad para ello el que ostente la condición de profesor asociado. En cualquier caso, al menos dos de los miembros cumplirán la condición indicada en el punto anterior y actuarán como presidente y secretario de acuerdo con lo indicado en el punto 6 de este artículo.
4. Los tribunales de calificación serán nombrados por el director de la ERT o, en su caso, de acuerdo al procedimiento

les normes o els reglaments propis a què es fa referència en l'article 2.3, entre els membres del PDI que, complint les condicions indicades en el punt 2 d'aquest article, imparteixen docència en el títol o l'han impartit en els dos cursos anteriors. Addicionalment, quan el TFM té una orientació investigadora, els membres del tribunal han tenir el grau de doctor.

5. Preferentment, quan el nombre de treballs que es presenten en un curs acadèmic i les condicions per a la defensa dels treballs ho permeten, s'ha de nomenar a l'inici de cada curs acadèmic un únic tribunal per titulació.
6. En cada tribunal de qualificació, tret que l'ERT establisca uns altres criteris, actua com a president el PDI de més categoria docent i antiguitat i com a secretari el de menor categoria docent i antiguitat.
7. Per a la constitució vàlida del tribunal han d'estar presents, almenys, el president, el secretari i un dels vocals.
8. Quan així ho consideren les normes o els reglaments propis de les ERT, els tutors poden formar part del tribunal de qualificació amb veu però sense vot.
9. La labor d'avaluació i qualificació dels TFG i TFM pot tenir reconeixement acadèmic, d'acord amb el que a aquest efecte aprova el Consell de Govern de la UPV.

Article 6. Matrícula del TFG i TFM

1. Per a poder efectuar la matrícula del TFG o TFM és condició necessària estar matriculat de tots els ECTS pendents per a finalitzar els estudis conduents al títol.
2. La matrícula del TFG o TFM es pot fer efectiva en qualsevol dia del curs fins a 30 dies naturals després de la data de lliurament de les actes del primer semestre. Excepcionalment, i quan hi ha causa que ho justifique, la CAT pot autoritzar la matrícula del TFG o del TFM amb posterioritat a aquesta data.
3. La matrícula del TFG o TFM en un curs acadèmic atorga el dret per a presentar el treball en qualssevol de les convocatòries que es realitzen en el dit curs acadèmic, sense límit de nombre de convocatòries, d'acord amb els terminis i procediments que s'estableixen en aquesta normativa marc, les que es defineixen en les normatives pròpies de les ERT o els acords que a aquest efecte adopta el Consell de Govern.

que definan las normas o reglamentos propios a los que se hace referencia en el artículo 2.3, de entre los miembros del PDI que, cumpliendo las condiciones indicadas en el punto 2 de este artículo, impartan docencia en el título o la hayan impartido en los dos cursos anteriores. Adicionalmente, cuando el TFM tenga una orientación investigadora, los miembros del tribunal deberán ostentar el Grado de Doctor

5. Preferentemente, cuando el número de trabajos que se presentan en un curso académico y las condiciones para la defensa de los trabajos lo permitan, se nombrará al comienzo de cada curso académico un único tribunal por titulación.
6. En cada tribunal de calificación, salvo que la ERT establezca otros criterios, actuará como presidente el PDI de mayor categoría docente y antigüedad y como Secretario el de menor categoría docente y antigüedad.
7. Para la válida constitución del tribunal deberán estar presentes, al menos, el Presidente, el Secretario y uno de los Vocales.
8. Cuando así lo consideren las normas o reglamentos propios de las ERT, los tutores podrán formar parte del tribunal de calificación con voz pero sin voto.
9. La labor de evaluación y calificación de los TFG y TFM podrá tener reconocimiento académico, de acuerdo con lo que a tal efecto apruebe el Consejo de Gobierno de la UPV.

Artículo 6. Matrícula del TFG y TFM

1. Para poder efectuar la matrícula del TFG o TFM será condición necesaria estar matriculado de todos los ECTS pendientes para finalizar los estudios conducentes al título.
2. La matrícula del TFG o TFM podrá hacerse efectiva en cualquier fecha del curso hasta 30 días naturales después de la fecha de entrega de las actas del primer semestre. Excepcionalmente y cuando exista causa que lo justifique, la CAT podrá autorizar la matrícula del TFG o del TFM con posterioridad a esa fecha.
3. La matrícula del TFG o TFM en un curso académico otorga el derecho para presentar el trabajo en cualquiera de las convocatorias que se realicen en dicho curso académico, sin límite de número de convocatorias, de acuerdo con los plazos y procedimientos que se establecen en esta normativa Marco, las que se definan en las normativas propias de las ERT o los acuerdos que a tal efecto adopte el Consejo de Gobierno.

4. Si finalitzat el curs acadèmic no s'ha superat el TFG o TFM, l'estudiant haurà de fer efectiva la matrícula en cursos acadèmics posteriors per a poder presentar-ne el treball.
5. L'estudiant que ho desitja pot sol·licitar l'anul·lació de la matrícula del TFG o del TFM, sempre que no l'ha presentat per a exposició i defensa, fins a 30 dies naturals després de la data de lliurament de les actes del primer semestre.
6. L'anul·lació de matrícula es produeix d'ofici quan no pot ser presentat el TFG o el TFM per no haver superat en el curs acadèmic la resta dels ECTS de la titulació.
7. En qualsevol supòsit d'anul·lació de matrícula, bé siga a sol·licitud de l'interessat, bé d'ofici, l'ERT ha de comunicar aquesta circumstància tant a l'estudiant com al tutor, si s'ha designat.
8. Sense perjudici del que preveu el procediment per a concedir baixes o anul·lacions de matrícula de l'alumnat de títols oficials de la Universitat Politècnica de València, aprovat pel Consell de Govern de 26 de juny de 2012, l'anul·lació de matrícula no implica la devolució de les taxes, tret que no s'haja sol·licitat tema i tutor del treball o quan no es puga presentar el treball per no haver superat la resta dels ECTS del títol.

Article 7. Oferta i assignació de TFG i TFM

1. Abans de l'inici de cada curs acadèmic, l'ERT requereix als departaments implicats en la docència del títol la remissió de propostes per a oferir TFG o TFM, seguint el procediment indicat en l'annex I. Quan l'ERT és un departament, el requeriment s'adreça a la resta de departaments implicats en la docència i a cadascun dels professors de la mateixa ERT que compleixen les condicions exigides en l'article 4.
2. Qualsevol estudiant matriculat del TFG o TFM pot presentar a l'ERT una proposta de treball avalada per un tutor.
3. La CAT és la responsable de l'acceptació de les propostes de TFG o TFM sobre la base de la naturalesa del treball, d'acord amb les indicacions de l'article 3 d'aquesta normativa, de l'adequació a la temàtica del títol, la durada estimada per a realitzar el treball i l'adequació del tutor d'acord amb les indicacions de l'article 4.
4. L'ERT és la responsable de publicar i actualitzar la llista que preveu l'oferta anual de TFG o TFM proposats en cada curs acadèmic amb la informació, almenys, que s'indica en l'annex I.

4. Si finalizado el curso académico no se hubiera superado el TFG o TFM, el estudiante deberá hacer efectiva la matrícula en posteriores cursos académicos para poder presentar su trabajo.
5. El estudiante que lo desee, podrá solicitar la anulación de la matrícula del TFG o del TFM, siempre que no lo haya presentado para exposición y defensa, hasta 30 días naturales después de la fecha de entrega de las actas del primer semestre.
6. La anulación de matrícula se producirá de oficio cuando no pueda ser presentado el TFG o el TFM por no haber superado en el curso académico el resto de los ECTS de la titulación.
7. En cualquier supuesto de anulación de matrícula, bien sea a solicitud del interesado, bien de oficio, la ERT comunicará tal circunstancia tanto al estudiante como al tutor, si hubiese sido designado.
8. Sin perjuicio de lo previsto en el Procedimiento para la concesión de bajas o anulaciones de matrícula de los alumnos de títulos oficiales de la Universitat Politècnica de València, aprobado por Consejo de Gobierno de 26 de junio de 2012, la anulación de matrícula no conllevará devolución de las tasas, salvo que no se haya solicitado tema y tutor del trabajo o cuando no pueda presentarse el trabajo por no haber superado el resto de los ECTS del título.

Artículo 7. Oferta y asignación de TFG y TFM

1. Antes del comienzo de cada curso académico, la ERT requerirá a los departamentos implicados en la docencia del título la remisión de propuestas para ofertar TFG o TFM, siguiendo el procedimiento indicado en el anexo I. Cuando la ERT sea un departamento, el requerimiento se dirigirá al resto de departamentos implicados en la docencia y a cada uno de los profesores de la propia ERT que cumplan las condiciones exigidas en el artículo 4.
2. Cualquier estudiante matriculado del TFG o TFM podrá presentar a la ERT una propuesta de trabajo avalada por un tutor.
3. La CAT será la responsable de la aceptación de las propuestas de TFG o TFM sobre la base de la naturaleza del trabajo, de acuerdo con lo indicado en el artículo 3 de la presente normativa, de su adecuación a la temática del título, la duración estimada para la realización del trabajo y la adecuación del tutor de acuerdo con lo indicado en el artículo 4.
4. La ERT será la responsable de la publicación y actualización del listado que contemple la oferta anual de TFG o TFM propuestos en cada curso académico con la información, al menos, que se indica en el anexo I.

5. L'ERT és responsable de garantir que qualsevol estudiant matriculat del TFG o TFM dispose, en el termini adequat, d'un treball assignat per a poder portar-lo en el curs acadèmic corresponent.
6. L'assignació d'un TFG o TFM té validesa durant el curs en què es produeix l'assignació i el curs següent. Transcorregut aquest període sense que s'haja produït la presentació i defensa del treball, l'ERT ha de notificar al tutor i a l'estudiant la suspensió de l'assignació. Si el tutor desitja continuar oferint el treball o si tant el tutor com l'estudiant desitgen renovar l'assignació amb el mateix treball, aquesta circumstància s'ha de comunicar a l'ERT.
7. Quan se sol·licita de mutu acord entre el tutor i l'estudiant, la CAT revoca l'assignació d'un TFG o TFM. En cas que la sol·licitud de revocació es produïska a instàncies d'una de les parts, la CAT, oïdes ambdues, resol si és procedent la sol·licitud i, si és el cas, la possible assignació d'un nou tutor per al mateix treball o un nou TFG o TFM, per a l'estudiant que ho sol·licita.

Article 8. Presentació

1. Tret que la naturalesa del treball ho impedisca, prèviament a la defensa i qualificació del TFG o TFM, l'estudiant ha de presentar a la Secretaria de l'ERT el treball realitzat, en format electrònic, i redactat en valencià, castellà o anglès. La presentació del treball es realitza seguint el procediment establert per l'Àrea de Biblioteca i Documentació Científica, a l'efecte de la inclusió posterior en els repositoris institucionals de la Universitat.
2. El treball presentat ha d'incloure en la portada, almenys, informació sobre el nom de l'autor; el títol; el nom del tutor i del cotutor, si és el cas; l'ERT; la titulació; el curs acadèmic, i el logotip de la UPV. S'admet la inclusió d'altres logotips, sempre d'acord amb el que hi indiquen les normes d'ús del logotip de la UPV.
3. Si el TFG o TFM ha sigut desenvolupat i defensat en alguna institució distinta de la UPV, en el marc d'un programa de mobilitat, s'admetrà redactat en l'idioma original, incloent-hi, a més de la indicació del punt anterior, un resum i les conclusions redactades en valencià, castellà o anglès.
4. Una vegada presentat el treball, si s'escau, l'ERT sol·licita en el termini que estima convenient i no superior mai a set dies naturals, un informe del tutor de la UPV en què s'expressi la valoració del treball realitzat i la seua opinió favorable o desfavorable en què es convoca la defensa del treball. En cap cas un informe desfavorable, o l'absència

5. La ERT será responsable de garantizar que todo estudiante matriculado del TFG o TFM disponga, en el plazo adecuado, de un trabajo asignado para poder llevarlo en el curso académico correspondiente.
6. La asignación de un TFG o TFM tendrá validez durante el curso en que se produce la asignación y el curso siguiente. Transcurrido ese periodo sin que se haya producido la presentación y defensa del trabajo, la ERT procederá a notificar al tutor y al estudiante la suspensión de la asignación. Si el tutor desea seguir ofertando el trabajo o si tanto el tutor como el estudiante desean renovar la asignación con el mismo trabajo, tal circunstancia deberá ser comunicada a la ERT.
7. Cuando se solicite de mutuo acuerdo entre el tutor y el estudiante, la CAT procederá a revocar la asignación de un TFG o TFM. En caso de que la solicitud de revocación se produzca a instancia de una de las partes, la CAT, oídas ambas, resolverá si procede la solicitud y, en su caso, la posible asignación de un nuevo tutor para el mismo trabajo o un nuevo TFG o TFM, para el estudiante que lo solicite.

Artículo 8. Presentación

1. Salvo que la naturaleza del trabajo lo impida, previamente a la defensa y calificación del TFG o TFM, el estudiante deberá presentar en la secretaría de la ERT el trabajo realizado, en formato electrónico, y redactado en castellano, valenciano o inglés. La presentación del trabajo se realizará siguiendo el procedimiento establecido por el Área de Biblioteca y Documentación Científica, a los efectos de su posterior inclusión en los repositorios institucionales de la universidad.
2. El trabajo presentado incluirá en la portada, al menos, información acerca del nombre del autor; el título; el nombre del tutor y del cotutor, en su caso; la ERT; la titulación; el curso académico; y el logotipo de la UPV. Se admite la inclusión de otros logotipos, siempre de acuerdo a lo que al respecto indiquen las normas de uso del logotipo de la UPV.
3. Si el TFG o TFM hubiera sido desarrollado y defendido en alguna institución distinta de la UPV, en el marco de un programa de movilidad, se admitirá redactado en el idioma original, incluyendo, además de lo indicado en el punto anterior, un resumen y las conclusiones redactadas en castellano, valenciano o inglés.
4. Una vez presentado el trabajo, si ha lugar, la ERT solicitará en el plazo que estime conveniente y nunca superior a siete días naturales, un informe del tutor de la UPV en el que se exprese la valoración del trabajo realizado y su opinión favorable o desfavorable a que se proceda a la convocatoria a defensa del trabajo. En ningún caso un

en el termini assenyalat anteriorment, impedeix que es convoque l'estudiant a la defensa.

5. Per a admetre a tràmit la presentació d'un TFG o TFM, ha de constar en l'expedient de l'estudiant la superació de tots els ECTS del títol, exclosos els corresponents al mateix TFG o TFM i, si és el cas, els corresponents a pràctiques externes o els cursats en mobilitat.

Article 9. Defensa i qualificació

1. Tots els TFG o TFM s'han de defensar en convocatòria pública davant del tribunal designat a l'efecte, tret que els treballs realitzats estiguen sotmesos a algun tipus de restricció per haver-hi acords de confidencialitat amb empreses o tercers o quan es poden generar drets de propietat intel·lectual; en aquest cas, s'aplica el que indica l'article 10 d'aquesta normativa.
2. Al llarg del curs acadèmic s'han de realitzar, almenys, quatre (4) convocatòries per a defensa. Al principi de cada curs, l'ERT estableix el calendari de convocatòries i fixa la data d'inici de cadascuna i la data límit per a presentar els treballs que poden concórrer a cada convocatòria, que no pot mai tenir una antelació superior a una setmana en relació a la data d'inici de la convocatòria.
3. Cada convocatòria s'ha d'estendre el nombre de dies necessari per a poder qualificar tots els treballs presentats en termini, que compleixen els requisits per a defensa i que estan pendents de qualificació.
4. La defensa del TFG o TFM consisteix en una exposició, de l'estudiant, del treball realitzat. Amb posterioritat a l'exposició, l'estudiant respon les qüestions que li plantegen els membres del tribunal.
5. La durada màxima de l'acte de defensa, inclosa la fase de respostes a les preguntes del tribunal, no ha de superar els quaranta-cinc (45) minuts.
6. En els casos que hi ha raons que ho justifiquen, i amb l'autorització de la CAT, a petició de l'estudiant es pot realitzar la defensa del TFG o TFM per videoconferència.
7. Una vegada finalitzada la defensa, en sessió a porta tancada, el tribunal qualifica el treball d'acord amb les indicacions del RD 1125/2003.
8. La qualificació final és la mitjana de les qualificacions atorgades per cadascun dels membres del tribunal i es

informe desfavorable, o su ausencia en el plazo señalado anteriormente, impedirá que el estudiante sea convocado a defensa.

5. Para admitir a trámite la presentación de un TFG o TFM, deberá constar en el expediente del estudiante la superación de todos los ECTS del título, excluidos los correspondientes al propio TFG o TFM y, en su caso, los correspondientes a prácticas externas o los cursados en movilidad.

Artículo 9. Defensa y calificación

1. Todos los TFG o TFM serán defendidos en convocatoria pública ante el tribunal designado al efecto, salvo que los trabajos realizados estén sometidos a algún tipo de restricción por existir acuerdos de confidencialidad con empresas o terceros o cuando puedan generarse derechos de propiedad intelectual, en cuyo caso se estará a lo que se indica en el artículo 10 de esta normativa.
2. A lo largo del curso académico se realizarán, al menos, cuatro (4) convocatorias para defensa. Al comienzo de cada curso, la ERT establecerá el calendario de convocatorias fijando la fecha de comienzo de cada una de ellas y la fecha límite para presentar los trabajos que pueden concurrir a cada convocatoria, que nunca podrá tener una antelación superior a una semana en relación con la fecha de comienzo de la convocatoria.
3. Cada convocatoria se extenderá el número de días necesario para poder calificar todos los trabajos presentados en plazo, que cumplan los requisitos para defensa y que estén pendientes de calificación.
4. La defensa del TFG o TFM consistirá en una exposición, por parte del estudiante, del trabajo realizado. Con posterioridad a la exposición, el estudiante responderá a las cuestiones que le planteen los miembros del tribunal.
5. La duración máxima del acto de defensa, incluida la fase de respuestas a las preguntas del tribunal, no superará los cuarenta y cinco (45) minutos.
6. En los casos en que existan razones que lo justifiquen y con la autorización de la CAT, a petición del estudiante se podrá realizar la defensa del TFG o TFM por videoconferencia.
7. Una vez finalizada la defensa, en sesión a puerta cerrada, el tribunal calificará el trabajo de acuerdo con lo indicado en el RD 1125/2003.
8. La calificación final será la media de las calificaciones otorgadas por cada uno de los miembros del tribunal

recull en una acta que s'emplena i signa col·legiadament per tots els membres del tribunal. Qualsevol dels membres del tribunal, si ho considera oportú, hi pot annexar un vot particular.

9. El president del tribunal comunica a l'estudiant la qualificació obtinguda en el mateix acte de defensa i qualificació.
10. En cas que la qualificació fóra no apte, junt amb la qualificació, el president lliura a l'estudiant un escrit justificatiu de la qualificació obtinguda i de les modificacions que hauria d'emprendre per a obtenir una valoració favorable. Aquesta qualificació no es reflecteix en l'expedient de l'estudiant i, una vegada portades a cap les modificacions oportunes, ha de presentar el treball per a una nova defensa.
11. Si així ho considera unànimement el tribunal, abans de formalitzar una qualificació d'apte es pot requerir l'estudiant perquè modifique aspectes menors del treball. En aquest cas no es requereix una nova defensa i n'hi ha prou que el tribunal verifiqui que s'han portat a cap les modificacions requerides.
12. En els casos que el treball ha obtingut una qualificació entre nou (9) i deu punts (10) i quan a judici del tribunal, sempre que és per unanimitat, es donen les causes que ho justifiquen, es pot atorgar la menció de Matrícula d'Honor.
13. Una vegada superada la defensa del TFG o TFM, la qualificació obtinguda per l'estudiant es reflecteix en el seu expedient quan consten com a superats la totalitat dels ECTS del títol.
14. Es pot presentar reclamació contra la qualificació obtinguda en la defensa d'un TFG o TFM, que ha de seguir el procediment previst en l'article 19 de la Normativa de Règim Acadèmic i Avaluació de l'Alumnat de la Universitat Politècnica de València.

Article 10. Defensa de treballs sotmesos a restriccions de publicitat

1. Finalitzada l'elaboració del TFG o TFM, i quan concorren circumstàncies excepcionals determinades per la CAT, com poden ser, entre d'altres, l'existència de convenis de confidencialitat amb empreses o la possibilitat de generació de patents que recauen sobre el contingut del treball, l'estudiant ha de sol·licitar a l'ERT la restricció de la publicitat dels aspectes que es consideren objecte de protecció, tant en el procés de difusió del treball, com durant la defensa d'aquest.

y se recogerá en un acta que se rellenará y firmará colegiadamente por todos los miembros del tribunal. Cualquiera de los miembros del tribunal, si lo considera oportuno, podrá anexar al acta un voto particular.

9. La calificación obtenida le será comunicada al estudiante por el presidente del tribunal en el mismo acto de defensa y calificación.
10. En caso de que la calificación fuese no apto, junto con la calificación, el presidente le hará entrega al estudiante de un escrito justificativo de la calificación obtenida y de las modificaciones que debería acometer para obtener una valoración favorable. Esta calificación no se reflejará en el expediente del estudiante y una vez llevadas a cabo las oportunas modificaciones, deberá presentarse el trabajo para una nueva defensa.
11. Si así lo considera unánimemente el tribunal, antes de formalizar una calificación de apto se podrá requerir al estudiante para que modifique aspectos menores de su trabajo. En este caso no se requerirá una nueva defensa y bastará con que el tribunal verifique que se han llevado a cabo las modificaciones requeridas.
12. En aquellos casos en que el trabajo haya obtenido una calificación entre nueve (9) y diez puntos (10) y cuando a juicio del tribunal, siempre que sea por unanimidad, se den las causas que lo justifiquen, se podrá otorgar la mención de Matrícula de Honor.
13. Una vez superada la defensa del TFG o TFM, la calificación obtenida por el estudiante se reflejará en su expediente cuando consten como superados la totalidad de los ECTS del título.
14. Podrá presentarse reclamación contra la calificación obtenida en la defensa de un TFG o TFM, que seguirá el procedimiento previsto en el artículo 19 de la Normativa de Régimen Académico y Evaluación del Alumnado de la Universitat Politècnica de València.

Artículo 10. Defensa de trabajos sometidos a restricciones de publicitat

1. Finalizada la elaboración del TFG o TFM, y cuando concurren circunstancias excepcionales determinadas por la CAT como puedan ser, entre otras, la existencia de convenios de confidencialidad con empresas o la posibilidad de generación de patentes que recaigan sobre el contenido del trabajo, el estudiante solicitará a la ERT la restricción de la publicidad de los aspectos que se consideren objeto de protección, tanto en el proceso de difusión del trabajo, como durante la defensa del mismo.

2. La sol·licitud només s'accepta quan queda acreditat que el secret és absolutament indispensable per a l'èxit del procés de protecció o transferència.
3. La CAT ha de resoldre sobre la sol·licitud esmentada, i notificar l'acord a l'estudiant i al tutor.
4. L'acceptació de la sol·licitud de la restricció de la publicitat implica que:
 - Els membres del tribunal avaluador han de signar els acords de confidencialitat pertinents;
 - L'acte públic de defensa és restringit a les parts acollides a l'acord de confidencialitat, i
 - La difusió dels arxius electrònics als repositoris institucionals es desactiva durant el temps que regeix el compromís de confidencialitat.

Article 11. Custòdia i arxivament

1. Després de superar el TFG o TFM, el text complet d'aquest, així com els annexos, si és el cas, s'inclouen als efectes d'arxivament al repositori institucional de la Universitat Politècnica de València.
2. A través del repositori institucional s'efectua la difusió de les dades bàsiques del treball i un resum d'aquest. Quan l'autor l'ha autoritzat, mitjançant la signatura del contracte corresponent amb la UPV, el text ha d'estar disponible en accés obert, que en permet la consulta a text complet. La inclusió dels TFG o TFM al repositori institucional s'ha de realitzar respectant els drets de propietat intel·lectual de l'autor.
3. Les condicions de custòdia i arxivament dels treballs, així com d'accés als textos íntegres d'aquests, s'han d'ajustar al que estableix l'Àrea de Biblioteca i Documentació Científica de la Universitat.

Article 12. Realització del TFG/TFM en estades de mobilitat

1. La realització d'un TFG o TFM durant una estada en mobilitat en una altra universitat requereix l'aprovació prèvia de la proposta de treball per la CAT.
2. Qualsevol TFG o TFM desenvolupat en estades de mobilitat ha de disposar d'un tutor a la UPV i d'un cotutor a la universitat de destí.
3. La defensa del treball es pot realitzar a la universitat de destí o a la UPV. Quan es realitza a la universitat de destí, l'estudiant ha de lliurar una còpia de la documentació presentada a l'ERT. Si la defensa es realitza a la UPV es regeix per les indicacions de l'article 9.

2. La solicitud sólo se aceptará cuando quede acreditado que el secreto es absolutamente indispensable para el éxito del proceso de protección o transferencia.
3. La CAT resolverá acerca de la mencionada solicitud, notificando el acuerdo al estudiante y al tutor.
4. La aceptación de la solicitud de la restricción de la publicidad conllevará que:
 - Los miembros del tribunal evaluador deberán firmar los acuerdos de confidencialidad pertinentes;
 - El acto público de defensa será restringido a las partes acogidas al acuerdo de confidencialidad; y
 - La difusión de los archivos electrónicos en los repositorios institucionales será desactivada durante el tiempo que rija el compromiso de confidencialidad.

Artículo 11. Custodia y archivo

1. Tras la superación del TFG o TFM, el texto completo del mismo, así como sus anexos, en su caso, se incluirán a efectos de archivo en el repositorio institucional de la Universitat Politècnica de València.
2. A través del repositorio institucional se efectuará la difusión de los datos básicos del trabajo y un resumen del mismo. Cuando el autor lo haya autorizado, mediante la firma del correspondiente contrato con la UPV, el texto estará disponible en acceso abierto, que permitirá su consulta a texto completo. La inclusión de los TFG o TFM en el repositorio institucional se realizará respetando los derechos de propiedad intelectual del autor.
3. Las condiciones de custodia y archivo de los trabajos, así como de acceso a los textos íntegros de los mismos, se ajustarán a lo establecido por el Área de Biblioteca y Documentación Científica de la universidad.

Artículo 12.- Realización del TFG/TFM en estancias de movilidad

1. La realización de un TFG o TFM durante una estancia en movilidad en otra universidad requerirá la previa aprobación de la propuesta de trabajo por parte de la CAT,
2. Todo TFG o TFM desarrollado en estancias de movilidad deberá contar con un tutor en la UPV y con un cotutor en la universidad de destino.
3. La defensa del trabajo podrá realizarse en la universidad de destino o en la UPV. Cuando se realice en la universidad de destino, el estudiante deberá entregar una copia de la documentación presentada en la ERT. Si la defensa se realiza en la UPV se regirá por lo indicado en el artículo 9.

4. En cas de defensa a la universitat de destí, la qualificació s'incorpora en el seu expedient després de la recepció de l'acta corresponent, d'acord amb la taula d'equivalència de qualificacions prevista en l'acord d'intercanvi.

Disposició addicional primera

Totes les paraules contingudes en aquesta normativa que apareixen en gènere masculí s'han de llegir indistintament en gènere masculí o femení quan fan referència a persones.

Disposició addicional segona

A l'efecte de facilitar la realització i finalització del TFG o TFM en el curs acadèmic corresponent i en el temps estipulat pels ECTS assignats, la planificació de les activitats docents de les assignatures associades al mateix període lectiu i ubicades en el mateix curs que el TFG o TFM es distribueixen de manera que durant el període temporal corresponent als ECTS assignats al TFG o TFM no es programe cap activitat docent ni avaluadora corresponent a les dites assignatures.

Disposició transitòria primera

Les ERT que amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta normativa marc disposen de normatives o reglaments propis relatius a la regulació dels TFG o TFM han d'adaptar-les a les disposicions d'aquesta norma, d'acord amb les indicacions de l'article 2.3, abans de l'entrada en vigor d'aquesta normativa marc.

Disposició transitòria segona

La regulació dels projectes o treballs final de carrera dels títols en extinció es regeix per les normatives aprovades en el Consell de Govern o en els centres que resulten d'aplicació.

Disposició derogatòria

Queden derogades totes les normatives o els reglaments previs, tant emanats del Consell de Govern de la UPV com interns de les ERT, relatius a la regulació dels TFG o TFM, sense perjudici de les indicacions en la transitòria segona.

Disposició final

Aquesta normativa entra en vigor en el curs acadèmic 2013-14.

ANNEX I

PROCEDIMENT PER A L'OFERTA I ASSIGNACIÓ DE TFG O TFM ALS ESTUDIANTS

1. A l'efecte de poder portar a cap l'assignació en el termini adequat perquè els estudiants puguin iniciar i completar-

4. En caso de defensa en la universidad de destino, la calificación se incorporará en su expediente tras la recepción de la correspondiente acta, de acuerdo con la tabla de equivalencia de calificaciones prevista en el acuerdo de intercambio.

Disposición adicional primera

Todas las palabras contenidas en la presente normativa que aparecen en género masculino deben leerse indistintamente en género masculino o femenino cuando hagan referencia a personas.

Disposición adicional segunda

Al objeto de facilitar la realización y finalización del TFG o TFM en el curso académico correspondiente y en el tiempo estipulado por los ECTS asignados, la planificación de las actividades docentes de las asignaturas asociadas al mismo periodo lectivo y ubicadas en el mismo curso que el TFG o TFM, se distribuirán de manera que durante el periodo temporal correspondiente a los ECTS asignados al TFG o TFM no se programe ninguna actividad docente ni evaluadora correspondiente a dichas asignaturas.

Disposición transitoria primera

Las ERT que con anterioridad a la entrada en vigor de esta Normativa Marco dispongan de normativas o reglamentos propios relativos a la regulación de los TFG o TFM deberán adaptarlas a lo dispuesto en esta Norma, de acuerdo con lo indicado en el artículo 2.3, antes de la entrada en vigor de esta normativa Marco.

Disposición transitoria segunda

La regulación de los Proyectos o Trabajos Fin de Carrera de los títulos en extinción se regirá por las normativas aprobadas en Consejo de Gobierno o en los Centros que resulten de aplicación

Disposición derogatoria

Quedan derogadas todas las normativas o reglamentos previos, tanto emanados del Consejo de Gobierno de la UPV como internos de las ERT, relativas a la regulación de los TFG o TFM, sin perjuicio de lo indicado en la transitoria segunda.

Disposición final

La presente normativa entrará en vigor en el curso académico 2013-14.

ANEXO I

PROCEDIMIENTO PARA LA OFERTA Y ASIGNACIÓN DE TFG O TFM A LOS ESTUDIANTES

1. Al objeto de poder llevar a cabo la asignación en el plazo adecuado para que los estudiantes puedan iniciar

- ne el TFG o TFM en el període corresponent, i dependent de la ubicació temporal del treball susdit, les ERT han de fixar els terminis per a sol·licitar oferta de títols, aprovar l'oferta, anunciar-la, notificar el període de sol·licitud inicial de TFG o TFM pels estudiants i assignar-la.
2. Les propostes de TFG o TFM han d'incloure, almenys, el títol de treball; el nom i la titulació del tutor i del cotutor, si és el cas; l'estimació del temps, mesurat en hores, que l'estudiant ha de dedicar per a completar el treball; el departament d'adscripció del tutor i cotutor, si s'escau, i l'orientació professional o científica, en el cas dels TFM.
 3. La CAT ha de resoldre l'acceptació o la denegació de les propostes presentades. En el cas de TFG o TFM proposats per estudiants, l'acceptació de la proposta suposa l'assignació directa a l'estudiant proponent. De la dita resolució es dóna compte als proposants i, en el cas de proposta provinent dels estudiants, a més, al tutor que avalà la proposta.
 4. La relació de TFG o TFM acceptada per la CAT, junt amb els TFG o TFM assignats el curs anterior i no presentats, configura l'oferta de TFG o TFM del curs acadèmic.
 5. L'oferta de TFG o TFM es fa pública pels mitjans que l'ERT considera oportú, sempre que s'assegure l'accés de tots els estudiants a la dita informació. A aquest efecte, s'ha de notificar a l'adreça de correu institucional de tots els estudiants matriculats en el TFG o TFM la publicació de la dita oferta. L'oferta de TFG o TFM ha d'incloure, almenys, el títol del treball; el nom del tutor i cotutor, si és el cas; l'estimació del temps, mesurat en hores, que l'estudiant ha de dedicar per a completar el treball; el departament d'adscripció del tutor i cotutor; l'orientació professional o científica, en el cas dels TFM; la data d'aprovació de la proposta per la CAT, i, en cas que el treball estiga ja assignat, el nom de l'estudiant.
 6. En el moment de la notificació de l'oferta de TFG o TFM s'ha d'indicar el termini per a sol·licitar treball entre els proposats no assignats. El dit termini no ha de ser inferior a 10 dies ni superior a 20.
 7. Cada estudiant matriculat que no dispose d'un TFG o TFM assignat ha de presentar a l'ERT una sol·licitud que pot incloure, prioritzades, fins a un màxim de 5 de les propostes oferides.
 8. Quan diversos estudiants opten pel mateix TFG o TFM, l'assignació es realitza segons l'ordre en què cada sol·licitant efectuà la matrícula del TFG o TFM.
- y completar su TFG o TFM en el periodo correspondiente, y dependiendo de la ubicación temporal del susodicho trabajo, las ERT fijarán los plazos para solicitar oferta de títulos, aprobar la oferta, publicarla, notificar el periodo de solicitud inicial de TFG o TFM por parte de los estudiantes y proceder a la asignación.
2. Las propuestas de TFG o TFM deberán incluir, al menos, el título de trabajo; el nombre y la titulación del tutor y del cotutor, en su caso; la estimación del tiempo, medido en horas, que el estudiante deberá dedicar para completar el trabajo; el departamento de adscripción del tutor y cotutor, si ha lugar; y la orientación profesional o científica, en el caso de los TFM.
 3. La CAT resolverá la aceptación o denegación de las propuestas presentadas. En el caso de TFG o TFM propuestos por estudiantes, la aceptación de la propuesta supondrá la asignación directa al estudiante proponente. De dicha resolución se dará cuenta a los proponentes y, en el caso de propuesta proveniente de los estudiantes, además, al tutor que avaló la propuesta.
 4. La relación de TFG o TFM aceptada por la CAT, junto con los TFG o TFM asignados el curso anterior y no presentados, configurará la oferta de TFG o TFM del curso académico.
 5. La oferta de TFG o TFM se hará pública por los medios que la ERT considere oportuno siempre que se asegure el acceso de todos los estudiantes a dicha información. A tal efecto se notificará a la dirección de correo institucional de todos los estudiantes matriculados en el TFG o TFM la publicación de dicha oferta. La oferta de TFG o TFM incluirá, al menos, el título del trabajo; el nombre del tutor y cotutor, en su caso; la estimación del tiempo, medido en horas, que el estudiante deberá dedicar para completar el trabajo; el departamento de adscripción del tutor y cotutor; la orientación profesional o científica, en el caso de los TFM; la fecha de aprobación de la propuesta por la CAT; y, caso de que el trabajo esté ya asignado, el nombre del estudiante.
 6. En el momento de la notificación de la oferta de TFG o TFM se indicará el plazo para solicitar trabajo de entre los propuestos no asignados. Dicho plazo no será inferior a 10 días ni superior a 20.
 7. Cada estudiante matriculado que no disponga de un TFG o TFM asignado presentará en la ERT una solicitud que podrá incluir, priorizadas, hasta un máximo de 5 de las propuestas ofertadas.
 8. Cuando varios estudiantes opten por el mismo TFG o TFM, la asignación se realizará según el orden en el que cada solicitante efectuó su matrícula del TFG o TFM.

9. La CAT és la responsable de realitzar l'assignació dels TFG o TFM i de notificar el resultat de la dita assignació als estudiants i als tutors. Així mateix, ha d'incloure en la llista de l'oferta del curs acadèmic els noms dels estudiants associats als TFG o TFM que els han assignat, i indicar la data en què s'ha aprovat l'assignació.
10. Si com a conseqüència del procés anterior resulta algun estudiant sense TFG o TFM assignat, es notificarà aquesta situació als afectats i s'obrirà un nou termini perquè trien entre els TFG o TFM que es troben disponibles. Si cal, a l'efecte que qualsevol estudiant matriculat en el TFG o TFM dispose de treball assignat, es requereix dels departaments que imparteixen docència en el títol o del professorat del departament que és ERT la proposta de nous títols en quantitat suficient per a poder atendre totes les sol·licituds rebudes.
11. Una vegada finalitzat el procés inicial de confecció de la llista de TFG o TFM del curs acadèmic, l'ERT incorpora a la llista inicial qualsevol nova proposta rebuda al llarg del curs, una vegada aprovada per la CAT.
12. Així mateix, completada l'assignació inicial, qualsevol estudiant pot sol·licitar a la CAT l'assignació d'un TFG o TFM entre l'oferta del curs acadèmic que està disponible, o bé proposar un TFG o TFM avalat per un tutor.
9. La CAT será la responsable de realizar la asignación de los TFG o TFM y de notificar el resultado de dicha asignación a los estudiantes y a los tutores. Asimismo, procederá a incluir en el listado de la oferta del curso académico los nombres de los estudiantes asociados a los TFG o TFM que les hayan sido asignados, indicando la fecha en la que se ha aprobado la asignación.
10. Si como consecuencia del anterior proceso resultase algún estudiante sin TFG o TFM asignado, se procederá a notificar de tal situación a los afectados abriéndose un nuevo plazo para que elijan entre los TFG o TFM que se encuentren disponibles. Si fuese preciso, al objeto de que todo estudiante matriculado en el TFG o TFM disponga de trabajo asignado, se requerirá de los departamentos que imparten docencia en el título o del profesorado del departamento que sea ERT, la propuesta de nuevos títulos en cantidad suficiente para poder atender todas las solicitudes recibidas.
11. Una vez finalizado el proceso inicial de confección del listado de TFG o TFM del curso académico, la ERT incorporará al listado inicial cualquier nueva propuesta recibida a lo largo del curso, una vez aprobada por la CAT.
12. Asimismo, completada la asignación inicial, cualquier estudiante podrá solicitar a la CAT la asignación de un TFG o TFM de entre la oferta del curso académico que esté disponible, o bien proponer un TFG o TFM avalado por un tutor.